

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

2 Lei ex.

Cuvântul Regelui

Arad, 6 Sept.

Cluj, cu ocazia serbărilor centenare, M. Sa Regele a binevoit să se adreseze pe reprezentanții presei și să le dea părintescul sfat de a se feri de exagerări în ceea ce-o fac guvernării, căci — a Său — „exagerările sunt rele chiar în ce privește atingerea scopului ce se urmărește.”

Eu știu că zărele ungurești, care am tradus dăunăzi cuvântul Regelui, au reușit să le reproșăm, ținem totuși să reamintim lor semnificația pentru noi. Valurile tulburi ale războiului, care se abateau asupra noastră, au fost o parte din presa minoritară, străbătută până la treptele tronului și timpul, ca un elementar de prudență să le abată iar în frumusețea. O lume întreagă, peste hotare, admiră imparțialitatea, absolutul simț de dreptate și alepciunea Său, care ne alege profund spiritul vremii și cu tot înădănsul să vadă realitatea și fericirea tuturor cetățenilor acelei țări.

Credeam, că mesajul regelui va fi un prilej pentru concetățenii noștri să mediteze serios asupra tristei atitudini, în care se plăcuse de atâția ani acum — și să pună la exagerările, pervertirile și minciunile de toate zilele, înțelegând după un strict examen în fața lui mijloace de luptă mai bune cu nobila misiune a presei.

Nu este nici acum cazul.

ale lui Herriot sunt străpunse cu sulița perversiunii.

Dacă și-ar deschide ferestrele să intre și la confrății noștri noul soare ce se naște acum la apus, dacă și-ar smulge din inimă străinismul și ar planta acolo floarea dragostei de țară, ar rămâne uimiți de efuziunea caldă românească, cu care ar fi întâmpinați, căci a bătut ceasul solilor de bine pentru neamul omenesc și inima noastră bate în ritmul resurrecției morale universale. Începem să ne dăm seamă că planeta noastră nu e menită să fie pe veci scena tragică a tuturor dușmăniilor și că viitorul mai rezervă o umbră de fericire celor ce o umbresc cu nevoile lor eterne.

Dar e și un simț estetic, care spune și ne acordă sufletul la melodia cea nouă a destinului omenesc.

D-I Vintilă Brătianu la Berna

D. Vintilă Brătianu însoțit de d. Petrescu Comnen au sosit la Berna, unde au avut diferite intervederi cu membrii guvernului federal. Președintele republicii a oferit un dejun în onoarea d-lui Vintilă Brătianu. La acest dejun au luat parte membrii guvernului federal și d. Petrescu-Comnen. Seara d. Vintilă Brătianu s'a înțors la Geneva.

Comitetul de control pentru refacerea Ungariei

Comisiunea reparatiunilor a decis că comitetul de garanție să-și suspende ședințele pe timpul executării planului expertilor.

Din comitetul de control, prevăzut de protocoalele de la Geneva relative la refacerea Ungariei, vor face parte câte un reprezentant din partea Angliei, Franței, Italiei, României, Serbiei și Cehoslovaciei. Delegatul Italiei va fi d. Cavazzoni; al Franței, d. Beuniers; și al Angliei, d. Cobball Cooc. Comisiunea reparatiunilor va desemna mai târziu pe reprezentanții României, Jugoslaviei și Cehoslovaciei. Președinte va fi delegatul italian iar vice-președinte va fi delegatul jugoslav.

D. G. Tătărescu în Basarabia

D-nii G. Tătărescu, subsecretar de stat la ministerul de interne și G. Cipaianu, subsecretar de stat la ministerul agriculturii, au plecat astăzi la Chișinău, unde se va ține o conferință administrativă cu prefectii de județe și cu președinții zemstvelor.

D-nii subsecretari de stat vor controla în același timp deapropo aplicarea măsurilor luate la trecuta conferință administrativă.

Herriot promotorul păcii în Europa

Senatorul american, Mac Cormick, imbarcându-se la *Boulogne sur Mer*, a declarat că pare înțelegător că acum există dorința de pace în Europa și că

Herriot a făcut mai mult decât oricare altul spre a conduce vechiul continent pe calea împăcării.

Între primii miniștri Franței și Iugoslaviei

Belgrad, 4 (Radior). — Răspunzând d-lui Davidovici pentru felicitările cu prilejul rezultatului conferinței de la Londra, d. Herriot a adresat primul ministru iugoslav următoarea telegramă:

„Vă mulțumesc cordial pentru felicitările amicale. Tara noastră care este legată de Franța prin atâtea legături indisolubile, se poate bucura ca și țara mea de soluția fericită, care a intervenit la Londra. În așteptarea plăcerii de-a vă vedea, vă rog să primiți asigurarea sentimentelor mele devotate.”

PROPAGANDA CULTURALĂ?

Teatrul în Ardeal

Concertele

București, Septembrie

După întregirea politică a Neamului românesc, în urma sacrificiilor celor peste 800.000 de suflete, deviza tuturor conducătorilor țării este și va fi încă multă vreme: *unitatea sufletească*.

Singura și cea mai puțenică cimentare a întregirii Statului român este, fără îndoială, unitatea sufletească și, în această direcție imediat după încheierea păcii, toată lumea a început gând, sincer, curat a pornit o intensă propagandă culturală și artistică, cu ținta unificării tuturor inimilor.

Și astfel, am văzut pornind din vechiul regat, în speta de la București, roiri de albine ducând mierea artistică-literară și muzicală peste Carpați, ca și peste Prut, cu gândul că gustând cât mai multă lume și mai ales cât mai multă românie din fagurele de aur ale Dâmboviței, „unificarea” mult visată, să se închege încet-încet dar cât mai puternic.

Dar odată cu albinele, au pornit din stup și o sumedenie de trântori, viespi și mai ales nori negri de lăcuste.

Nu vorbesc de latură administrativă, economică sau financiară, pentru care de altminterea se potrivește în bună măsură comparațiunea de mai sus.

Vreau să vorbesc de latură culturală, de propagandă exercitată asupra Ardealului, prin mijloacele artistice: Turnee Teatrale, concerte, conferințe și diverse publicațiuni, cu care a fost invadată, Transilvania cu efigia propagandei culturale făcătoare de minuni, a acelei propagande trântite *urbi et orbi*, în vederea unificării sufletești.

Ziarul „Tribuna Nouă” din Arad, atin-

gând chestiunea propagandei culturale prin teatru și muzică, constată cu durere că spectacolele românești, concertele artistilor și în genere producțiile artistice-culturale sunt slab frecventate de români, ori arată — dacă nu o averse — cel puțin o indifferență condamnată, pe când Ungurii cari sunt în infimă minoritate, întrețin 9 sau 10 trupe de teatru și spectacolele lor sunt foarte bine frecventate, ba, ceace e mai trist, la aceste spectacole românii noștri îngroșă rândurile asistenței.

După această dureroasă constatare, „Tribuna Nouă” înfățișează atitudinea îndoleată a românilor și cere să se comunice care ar fi mijloacele de a scoate publicul românesc din apatia aceasta față de propagandă culturală și artistică desăvârșită cam înzădărit până acum.

Pentru a deslega orice problemă, în genere trebuie să pornim de la cunoscut spre necunoscut, de la cauze spre a întâmpina sau obține anume efecte.

Este cu puțință să admitem că poporul românesc din Ardeal să fie refractar unei propagandă teatrale ori muzicale? Este de admis că românii din Ardeal, intelectual, funcționar, comerciant, meseriaș, etc. să nu simtă o atracțiune către teatrul românesc, către concertele românești, către publicațiunile românești?

Să fie oare cauza, în sufletul lui ori trebuie să o căutăm cu totul înafară?

Poporul acesta, avid de carte și cultură românească înainte de război, să se fi transformat el până într'atâta după încheierea păcii, încât, așa, netam-nesam, fără motiv,

să nu mai vrea să îmbrățișeze tocmai ceea ce a dorit de veacuri?

Trebuie să fie un motiv. Ba, cred că este un complex întreg de motive și împrejurări, cari au determinat și determină această apatie, această diferență, pentru care nu el este vinovatul, nu el este răspunzătorul.

Dar, par'că văd reeditându-se aceleași dișee de argumentare, pline de mirare și de indignare:

— „Auzi? Să vie un artist ca marele Manolescu și să joce în fața unei săli ocupate de 12 persoane?”

— „Auzi? Să vină marele geniu muzical al neamului, George Enescu și să cânte cu fermecătorul lui arceș în fața unui auditor compus din 8 persoane?”

Să examinăm puțin lucrurile:

Las' că nu cred să fie țifrele tocmai așa de reduse; dar să presupunem că ar fi tocmai așa.

Trecutul apropiat ne spune că, imediat după încheierea păcii, odată cu albina mai mult sau mai puțin productivă de miere, au invadat Ardealul o sumă de lăcuste. Sute de trântori, ziși artiști dramatici, cântăreți celebri, etc. unul mai lipsit de talent și pregătire decât altul, toată ploaia „artistică” de pe malurile Dâmboviței, s'a năpustit să „facă parale” în Ardeal.

Evident că Ardeleni, deprinși a asculta elemente străine, dar bune, au rămas foarte rău impresionați, deziluzionați, desgustați. Și, odată amăgiți de „laptele regatului”, greu se mai poate mișca să vină chiar de se a-nunțau „somnifile” noastre, încrederea fiindu-le distrusă și necunoscând valoarea acestora.

Dar mai sunt și alte cauze.

Chiar elementele noastre de valoare, cari au trecut Carpații, nu și-au dat seama de psihologia poporului ardelean, prezintându-se pe scenă numai spre a face arăt ca în regat, atât ca formă cât și ca material.

Artistul nostru dramatic uită sau ignoră că urechea Ardeleanului nu e deprinsă să audă o mie de cuvinte pe minut, cum se debitează la București. Așa fiind, auditorul nu prinde decât foarte puțin din vorba după scenă și ca urmare, neînțelegând cea mai mare parte din cele spuse, interesul, valoarea artistică dispare, nu prinde rădăcini în sufletul lui, deci nu-l emoționează, nu-l atrage. Rezultatul? Nu mai vine la Teatrul Românesc și se duce acolo unde înțelege ce se pronunță pe scenă.

Apoi, materialul, piesele ce i se dau. Tragediile și dramele, în care unul sau doi artiști excelează, iar restul ansamblului de *ampluturi*, nu-l interesează, nu-l atrag, neînțelegând nici vorba, nici fondul, în mare parte străin de pregătirea lui.

Puneți pedesupra prețurilor de spectacul — unele poate, justificate până la un punct, din cauza enormelor cheltuieli de deplasare a personalului artistic — dar mai ales neconvenabile pentru punga cam storsă a păturii populare și a majorității intelectuale și vă veți explica pentru ce publicul românesc din Ardeal se arată în număr mic la spectacolele românești.

FOILETON

Noapte de vară...

În clipa asta dacă-ai fi pe drum
Și dacă-ai fi împreună,
Ca o soră mai mică și bună
Ai pune mâna pe umărul meu acum,
Și nemișcând ai asculta cum
Fulgue din lună...

E-atâta liniște și pace...
Și-așa tăcere,
Că s'aude
Și foșnetul pe care-l face
Câte-un iris
Când își desface
Aripile de rouă ude...

Cum lăcră 'n văzduhuri și se lasă
Pe fața apei de mătăasă
Atâtea jocuri line
De oglinzi,
Cum doarme lângă mai o plasă
Tu, dacă-ai fi cu mine
Te-ai încumeta poate să le prinzi...

Trezit din vis acum,
Buimac,
Poate speriat de-un strop de rouă —
Rupând tăcerea nopții 'n două
Din umbra vre-unui mac,
De dincolo de lac
S'aude somnoroș un pitpalac...

Pe pârția-asta 'ngustă de sulfină
Pe unde trec cu pas șovăitor,

M'a nins atât omăt de lună plină
Că umeri de sârmă mă dor...

De unde-o fi având atâția crini?
Și cum răstoarnă, luna poleul din stamine,
De 'nzăpăzește parcuri și grădini
Și 'n fiecare noapte
Și sufletul din mine?

ȘTEFAN BALCEȘTI.

Morunul lui Egor

În răstimpul de douăzeci de ani, decând pescuiește în deltă, Egor n'a avut o singură dată norocul să prindă și el un morun. Din pricina asta, dintre toți pescarii din Periprava, Egor a rămas cel mai neprocopsit. E mai sărac decât alții cari au început să vâneze mai în urma lui, dar cari în schimb au avut noroc să însemne, pe răboi, câțiva moruni prinși în cârligul lor.

Cel mai mare pește care a căzut în plasa lui Egor, a fost un somn. Încolo a trebuit să se mulțumească cu pește de gărlă, cu crapi, știuci și tot felul de albitura.

În toate diminețile, când se ducea cu ceilalți tovarăși ca să caute la cârlige, nu mai putea de nerăbdare să ajungă mai repede și să vadă dacă i-a venit și lui rândul să prindă un morun.

Un morun mare și mai ales plin de ier, l-ar mai fi săltat puțin din sărăcie, și i-ar

fi îngăduit să cumpere unelte nouă de vânătoare.

Da cum pune mâna pe funia cârligului, și o simția ușoară la tras, toată nădejdea i se risipea, cum se risipește ceața de pe baltă, la cea dintâi boare de căldură. De multe ori, trebuia să fie de față la bucuria vecinului, care de abia putea să tragă, după lotcă, prada până la mal.

Într-o dimineață s'a întâmplat să prindă câte un morun, și vecinul din dreapta și vecinul din stânga. Numai de cârligul lui, nu se apropia nimic. Par'că ar fi fost o sperietoare de alun-gatmorunii. Lui Egor îi venea să creadă, de multe ori, că l'a fermecat cineva, și, ca să scape de farmece, pravoslavnicul lipovean se ducea la o biserică din sat, unde dădea acatiste. Da degeaba!... Anii treceau și sorocurile de pescuit se deschideau și se închideau, fără ca Egor să poată pune un ban deoparte, să aibă și el cu ce să-și cumpere icoane cu care să-și împodobească peretea, ca oricare creștin pravoslavnic. Când începu să-și piardă răbdarea și când supărarea ieșeau să-l amărăscă, desădăduindu-l Egor se apucă de băut.

Cum se întorcea dela baltă, infunda eărciumele și colo, sub tavanul jos și pătat cu tot felul de unșori, se puneau pe basamac. Când basamacul își făcea datoria, pescarul ajungea artăgos, primejduind liniștea celor din jurul lui. Nu pierdea, mai nicideată, prilejul, când se întorcea dela pescuit, să se ia la ceartă cu pescarul care avusese noroc, în ziua aceea, să vâneze un morun. De multe ori la ceartă, ochii i-se înroșiau de sânge, și mâna strângea prăselele cuțitului.

Tovarășii începeau să-l ocolească, numai să îndepărteze o nenorocire.

Egor se scotea singur din rândul creștinilor. Nu se mai ducea la biserică, nu se mai închina la icoane, și nu se mai spăla cu lănușă. Din păru-i năclăit, din barba-i încălțită și din hainele-i unșuroase, se împrăștia un miros înecăcios de mlaștină, de pește imputit, de rogoz putred. Nu-i vorbă, nici tovarășii lui, chiar cei mai chibaburi, nu erau pilde de curățenie, totuși nici unul n'ajunsesse încă în halul lui Egor.

Deși o jumătate din noapte, o pierdea la cărciumă, totuși nicideată nu s'a întâmplat ca Egor să nu se scoale la timp, și să lipsească la scoaterea și la punerea cârligelor. Pentru el meșteșugul pescuitului era ceva sfânt, și o abatere de o clipă dela datorie, o socotia drept peiră lui.

Într-o noapte, după ce se întoarse dela cărciumă, se opri puțin înainte să intre în casă. Era o noapte senină și atât de liniștită, că se auzia până și șoptirea apei care se curgea prin spărturile zăgazului din vale. Egor ridică ochii la cer, și fără voie suspină.

„Ce noapte minunată pentru prinsul morunilor!”

A doua zi, se sculă mai de dimineață ca de obicei. A trebuit să aștepte un ceas întreg sosirea celorlalți pescari. Ar fi dorit să meargă înainte singur, dacă nu i-ar fi fost frică să strice o hotărâre, o rânduială. Deci dimineața aceea de Martie, avea lumină de Aprilie, totuși frigul strângea în spate.

Ca dintr-o o baie de sânge, soarele ieșia

Colonia de lemne de foc MAIROVITZ

**Tăietoare și imbucătătoare
cu aburi se deschide pe Ca-
lea Radnei Nr. 55 în Arad,
la 15 Septembrie 1924.**

**Tot aci se pot căpăta cu cele mai ieftine pre-
țuri ale zilei, lemne de foc cu stângerul, cu
metrul, tăiate și mărunțite. În caz de comandă
garantează livrare promptă la locuință.**

Telefon la colonie: 667.

Telefon în oraș: 399,400.

În atențiunea părinților din provincă! Cu prilejul înscrierii
copiilor la școală cele mai ieftine ghetete pentru copii, pregă-
tite de mine pentru băieți, și femei, în magazinul me-

MAIROVITZ, magazin de ghetete
CERNOCZKI, Arad, Str. Mărășești 7

Mica publicitate

MOTOR de BENZINĂ 6 cai putere, cu
peatră, e de vinzare. A-se adresa la portar:
Bul. Regele Ferdinand 5.

Schaeffer și Cristea

Arad, Bul. Regina Maria 25. Prima între-
prindere pentru confecționarea șepcilor și
mare ceaprazărie militară.

PĂMÂNT ALB fain (Budai) se capătă cu
vagoane la 9000 vagonul ab gară Păncota,
la societatea de vapoare Agriș, jud. Arad.

INTERNATUL școlii sup. de comerț Arad,
caută spre imediat angajare un portar ro-
mân iar neva-ia să se poată angaja la bu-
cătărie. — Adresa la Administrația Interna-
tului, Bulev. Carol 26.

În comuna BELIU sunt de vândut 34 jughere
de pământ arător într-un complex. Terenul
e bun așezat și pentru intravilan. Oferte de
cumpărare se vor adresa către Dr. Mailath,
Tinca, până la 25 Septembrie a. c. Mijloci-
torii primesc indemnizație.

Reparaturi la mașini de cusut și biciclete,
execuție repede și ieftin

Arcadie Schwartz

Arad, Strada Brancovici Nr. 5.

Magazin de mașini de cusut și biciclete
Fabian și Co. Arad, Str. Mețianu
(Forray-u.) 16. Prețuri convenabile.

Steiner și Klein

Arad, Strada Brancovici Nr. 5. Faină, pâ-
șătoase, cereale în vânzare mare și mică.
Prețuri reduse.

O supraveghietoare, o infir- miera și o bucătăreasă

se caută pentru Spitalul militar
din Arad-Cetate. — Pentru infor-
mații a-se adresa zilnic la :

SPITALUL MILITAR.

UNIFORME PENTRU BĂIEȚI DE ȘCOALĂ, RAGLANE
ȘI PALTOANE
la firma: SZANTO și KOMLOS Arad, Palatul Teatrului.

Covoară, coperitoare de somiere, gar-
nituri pentru pat și masă, se pot că-
păta cu cele mai ieftine prețuri la:

ALEXANDRU LISSEM

salon de modă englez
și francez Arad, Piața
Avram Iancu Nr. 2.

PROGRAMUL BĂILOR „SIMAY“

Băile cu aburi deschise. Pentru dame: Marțea ziua in-
termedie, trage și Vinerea după masă. :

Pentru domni: în fiecare zi înainte de masă afară Marți,
dar Sâmbătă și după masă. :

Băi de puțină. sunt deschise în fiecare dimineața
până seara. :

Institut de hidroterapie. Acid carbonic de Buziaș, băi de pu-
cioasă (sulfur) și băi sărate. :

Pentru bărbați: Dimineața dela ora 6 și jumătate până
la ora 1 p. m. — Pentru dame: dela ora 2—5 p. m.

Friseur, coafor de dame, manicură,
buffett, pigluire de vestminte.

Publicațiune.

Membrii comunei promontoriale Cuvin
sunt invitați la

Adunarea generală ordinată

de toamnă, ce se va ține în ziua de 21
Septembrie a. c. la ora 9 a.
m. la casa comunale din Cuvin.

Ordinea de zi:

1. Cenzurarea și aprobarea socoților din
anul 1923.
2. Stăvirea preliminarului bugetar pentru
anul viitor.
3. Fixarea timpului storsului general.
4. Alegerea comitetului promontorial a
primarilor, a notarului și a cassarului.
5. Eventuale propuneri.

Cuvin, la 6 Septembrie 1924.

Eugen Gesteș,

Dr. Sever Ispravnic,

notar.

președinte.

Angajați imediat agronom absolvent de
școală superioară de agricultură, energie, multă practică
în cultura câmpului și creșterea vitelor,
la o fermă de 1000 hectare lângă Brăla. —
Adresați la: Judecător: Orezeanu, Tribu-
nului Arad, sau Maior Orezeanu, Bucu-
rești, Str. Latină Nr. 6.

Două posturi de scriitori

vacante la
primăria Pauliș

Salarul lunar este de 1400 L.
Posturile se pot ocupa imediat.

Cumpărări ocazionale de case

La 5 minute departe de piață, pentru prăvălie o
casă ce are intrare în două străzi, cu intravilan
mare potrivită, pentru orice întreprindere indus-
trială cu 250.000 Lei.

În apropiere de centrul orașului o casă mare
fără etaj, 3 camere, camera de baie, locuința ocu-
pabilă imediat și intravilan mare cu 340.000 Lei.
Casa particulară în centrul orașului cu 3 ca-
mere, camera de baie, antreu și locuința ocupa-
bilă imediat, curte pavată, cu 450.000 Lei.

A-se adresa la:

Albert Haasz, birou de realități
Arad, Str. Românilor (Zrinyi-u.) 7.

Când trupele sunt bine înghetate, cu
elemente de valoare și când piesele sunt pe
înțelesul masei dar mai ales când rolurile
sunt spuse respectat, așa ca să poată fi cu-
prinse de urechea Ardeleanului, propaganda
face reale servicii.

Proba au dat-o unele formațiuni din tur-
nele oficiale ale Teatrului Național, în sta-
giunea trecută, și anume acelea care tocmai
au îndeplinit într-o cât mai largă măsură
condițiile despre care am vorbit mai sus.

Cu privire la partea muzicală: Cum voiați
să atragă masele arcului marelui Enescu,
când anunță sonate de Bach, Ciacona, ori
mai știu eu ce material care poate dovedi
unui public restrâns o artă superioară, dar
pentru masa poporului nu sunt decât jon-
glerii artistice reci, lipsite de farmecul care
să-i vibreze coarda inimii lui, simple dar
voiti, dar curate, ca aurul nativ.

Despre puzderia de tenorași fără glas
fără școală și fără talent care se prezintă
să cânte „Tamo Ancora“, „Una furtiva
lagrima“ sau cine știe ce melodii scălcate
și gătuite din Wagner etc. Tenorași gro-
zavi ori cântăreți „celebre“ care de-abia la
finele programei „daignează“ să cânte și o
bucătică românească, nu cred că mai e ne-
voie să insist.

Evident că atari cauze, nu puteau da
decât efecte dezastruoase pentru propaganda
culturală artistică muzicală în Ardeal, efecte
diametral opuse dorințelor sincere ale ace-
lor care au voit cu tot dinadinsul să se lu-
creze pentru unificarea sufletăscă.

Odată ce ne-am lămurit asupra stării reale
a lucrurilor și asupra cauzelor, dacă voim
să nu ne mai plângem împotriva indiferenței
masei populare, să-i dăm lucru bun și pe
care să-l priceapă adânc, căci numai așa îl
mișcă, și-l atrage. Material care să-i meargă
direct la suflet, la sufletul lui de român.

Asta, bine înțeles dacă realmente voiați să
atrageți masele; iar dacă voiați artă supe-
rioară, material artistic de valoare mondială,
atunci nu vă puteți adresa și nu puteți
aștepta decât spectatori selecti. Ori de
aceștia, dacă sunt 30—40 sunt, slavă dom-
nului, destui.

Dir, de! Cu atâția nu se pot acoperi
cheltuielile și, mai presus de toate... slaba
unificare.

Intr'un viitor articol, vom arăta că și pe
calea cetitului, revistele și publicațiile pă-
cătuiesc la fel; iar rezultatele sunt nule
pentru propaganda culturală și dezastruoase
pentru casa administrațiilor sau editurilor.
Juarez Movilla,

Artistice - Culturale

Cele mai frumoase
600 de cărți

Comisiunea intelectuală internațională nu-
mită de Liga Națiunilor lucrează la compila-
rea listei celor mai frumoase 600 de cărți de
pe lume. Toate țările sunt reprezentate în
această comisiune, care nu va putea fi deci
învinuită de parțialitate: lista va trebui să
servească ca bază de cultură generală pentru
toate poparele.

Între membrii cei mai eminenți ai comisii-
nei sunt: Doamna Curie, Einstein, englezul
Gilbert Murray și filosoful francez Henry
Bergson.

Suntem curioși de lista — care va ajunge
desigur frumoasă — a celor mai frumoase
600 de cărți ale lumii.

Ziarul parizian „Comedia“

publică în numărul său din 28 August un
elogios articol despre teatrul românesc.

Pentru a intensifica vânzarea cărții

Casa librărilor germane a ținut zilele tre-
cute câteva ședințe la Lipsca. Editorii ger-
mani au studiat în aceste adunări măsurile
ce trebuiesc luate pentru răspândirea cărții
germane.

„Nerone“ — la Bologna și Torino

Faimoasa operă „Nerone“ de Boito se va
juca în 12 Octombrie la Bologna, sub di-
recția maestrului Toscanini.

La Torino „Nerone“ va putea fi jucată
doar în Mai 1925.

Adunarea Generală a Uniunii Orașelor Române

Congresul Primarilor

Potrivit hotărârii luate în congresul din
anul trecut la Timișoara, Uniunea orașelor
din România, anul acesta își va ține adu-
narea generală în orașul Cernăuți în zilele
de 27 și 28 Septembrie.

În Convocatorul dat de d-l Președinte al
Uniunii Dr. I. Costinescu primarul capi-
talei, ordinea de zi s'a stabilit dupăcum
urmează:

1. Darea de seamă și descărcarea Con-
siliului de administrație, de gestiunea anu-

lui 1924. (Expunător: I. Roban, Secretar
General al Uniunii).

2. Bugetul Uniunii pe 1925. (Expunător:
I. Roban).

3. Discuțiuni noi în jurul proiectului
de lege al Unificării administrative față de
modificările aduse în secțiunile camerei.

4. Comunicări editate privitoare la regu-
lamentele de construcțiuni (Expunător: Ing.
C. I. Sfințescu, Secretarul Uniunii).

5. Chestiunea aprovizionării orașelor cu

din mare, înroșind marginea norului sub
care se strecură grabit. Cu mâna strânsă
pe coada rece a vâslei, Egor mână întune-
cat, privind trist înainte, pe luciul apei, în
care se oglindea răsăritul cu răștrânger
când viorii, când albastre, când roșii, când
verzi.

Lângă semnul care arăta locul unde era
înțepentă funia cârligului, Egor își opri
barca îndată, cu o îndemănare minunată.
Cum apucă funia, își dete seama, cu bucu-
rie, că vântul era prins. Dar cum o mișcă,
gata s'o tragă, simți deodată o smucitură
atât de puternică, încât, dacă nu dădea
drumul funiei, se răsturna cu barca cu tot.
Când o apucă a doua oară, o simți slobodă
de orice greutate. Înțelegând îndată ce se
petrecuse, Egor smuci funia, cu furie. În
vârful cârligului, atâna numai o fâșie de
carne care tremura aproape vie. Era ruptă
din spinarea morunului care în clipa când
s'a văzut prins, s'a smucit cu toată puterea,
numai să scape de mâna vrăjmașă a pes-
carului.

Egor sudui în barbă, și necăjit de această
ne mai pomenită întâmplare, se hotărî să
nu mai meargă niciodată la pescuitul de
moruni. Spre mirarea tovarășilor, începu să
adune unelte de vânătoare, aruncându-le,
ca pe niște lucruri netrebuitoare, în fundul
lotcei. În tot rândul pescarilor, nu căzuse
decât un singur somn și două păstruge, —
și acelea mici. Un cârlig rămase neumblat.
Era al lui Irimof care întârziase, și a cărui
barcă se vedea de abia deslășindu-se din

ceață depărtării. Deși gata de plecare, pes-
carii îl așteptară, să vadă dacă întârziatul
avea cel puțin el, un noroc pe ziua aceea.

Și așteptarea lui i-a fost de folos lui Iri-
mof. În cârlig, căzuse un morun așa de
mare și de greu, că a trebuit mai multe
brațe să-l tragă afară.

Egor nici nu voi să se apropie, să dea
o mână de ajutor, sau cel puțin să pri-
vească. Da când barca lui Irimof, îi trecu
sub nas, trăind în urmă namila cea de
morun, să uită fără să vrea. Deodată, își
holbă ochii ca în fața unui lucru ne mai
pomenit: Din spinarea morunului lipsia o bu-
cată de carne, mare cât aceia pe care o
găsisse atârnată în cârligul său. Peștele se
smucise din cârligul în care căzuse întâi și
când a scăpat s'a dus, amețit de durere, să
moară în alt cârlig.

Incredințat, Egor opri barca lui Irimof:
— E morunul meu! — strigă înjurat.
— Să mi-l dai... A căzut întâi în cârlig
meu!...

Crezând că iarăși îi caută ceartă cu lumă-
narea, așa cum i-o mai căutase și alte rân-
duri, Irimof îi întoarse spatele, și dădu să
plece.

Egor i se puse în drum. Arătându-i bu-
cata de carne care tremura încă, cercă să-l
incredințeze:

— Uite, e carnea din cârligul meu...

Uite acu și la spinarea morunului!...

Irimof începu să rădă:

— Fii bucuros că ți-a lăsat și atâta!...

Putea să nu-ți lase nimic... Ai și tu de o

alimente în deosebi pâine și lapte
tor: Dr. I. Costinescu, Președinte
orașelor).

6. Chestiunea Unificării și ma-
larilor funcționarilor administra-
tator: Dr. Coriolan Bucico, Primar
Mare).

7. Diverse (Ordinea rezervată
ce se vor anunța de orașele
Uniune.

Regularea creanțelor și în coroane vechi Austrie

Pentru îndeplinirea dispozițiilor
III, a Convenției dintre România
garia, semnată dar încă neratificată
la liberarea depozitelor și regula-
telor și datorilor în coroane vechi
Ungare în ce privește creanțele
comunale, datorite asociațiilor
pentru ape, îmbunătățirea solului
muncelor viticole, Ministerul de
rectoria Generală a Despăguzărilor
Război și Tratatelor de Pace, nea-
mătoarele instrucțiuni: În pla-
creanțe Institutele ungurești crean-
trebuie să primească pe valoare
scoțit 1 Leu — 4 Cor., titluri
ele cât și cipoanele lor scadente
contingent de 25% din totalul
ipotecare.

Convențiunea prevede, că tre-
recomandăm prealabil a unor ase-
luri ce se găsesc în proprietatea
români din teritoriile, transferate
conform tratatelor dela Trianon și
main. Acest recomandăm se va
mijlocirea Administrațiilor Finan-
sământul privește numai titlurile
institutele ungurești pe baza crean-
câte în primul aliniat, titluri cu
31 Octombrie 1918, și fără a
dela această dată, în proprietatea
români, cari la rândul lor inde-
dițiunile de mai jos și anume:

1. Pentru persoanele fizice: să

nit supus român ipso jure, sau

de opțiune în virtutea Tratatelor

dela Trianon și St. German și

Octombrie 1918 avere reședința pe

transferate României pe baza ace-

2. Pentru persoanele juridice: să

la 31 Octombrie 1918 sediul pe

riile transferate, iar la punerea în

a convențiunei pe teritoriul Ro-

tuale. (Se exclude deci cele care

avea sediul în altă țară). În

care o persoană fizică și-ar fi

domiciliul de pe teritoriul Ro-

respectiv României, pe teritoriul

sau respectiv Ungariei, în urma

țiuni, sau a unui ordin adminis-

va fi considerată că a avut domiciliu

din urmă teritoriul la 31 Octom-

Aceiași dispoziție se aplică și pe

fizice supuși Unguri sau Români

cari și-ar fi transferat înainte de

1924 domiciliul lor de pe teri-

garii, respectiv României, pe

acelor din aceste două țări unde

ca cetățean. Din anunțarea acestor

ziții se vede interesul ce există

apartinând resortisanților români,

timp cunoscut și dovezile necesare

pentru a nu cumva să beneficieze

area achitării privilegiate ale

cari nu aveau drept după această

ciorbă... De mult n'ai mâncat, tu

do morun.

Și izbînd cu vîsla în barca

mână spre margine.

Când ajunse la mal, și trase

până în dreptul cherhanalei, un

de pești îl primi cu zămbete de

De mult, nu văzuse un morun așa

Mai ales când află că peștele are

mof aruncă de bucurie, căciul

mînt.

Îndoit sub provara uneltelor

Egor se apropia de tovarășul lui,

de lup:

— Nu! Împarți, nici pe jumătate

Irimof se scutura.

— Nici pe jumătate!... Nu-ți

vârful cozi!...

O clipă, Egor rămase fără suflă

strălucire în ochi, își măsură potru

fulgerat de o hotărîre „grabnică”,

spate cârligul greu de fier.

Tot strângându-l în mână, se

Irimof:

— Împarți sau nu?!

— Nu! — strigă Irimof, și

să-l împingă deoparte, se pomeni

tură puternică în cap.

Pescarii îl văzură învîrtindu-se

cu fruntea însîngerată, bătând

mănele. Până s'ajungă să-l prin-

cruciște peste pradă, cu fața în sus

străpuns adânc de vîrfului acului

cârlig de prins morunii...

CRONICA SCOLARĂ

Arad, 6 Septembrie.

**Comitetul școlar
comunal din Arad.**

Cursurile încep în 17 Oct. a. c.

Dr. Iuliu Huszar,
Decan al Academiei de drept
din Oradea-Mare.

GENEVA, 5. — În sedința de ieri dimineață a adunării Ligii Națiunilor a luat cuvântul D. Macdonald. Primul ministru englez a declarat că guvernul britanic este decis să facă tot ce i stă în putință pentru a spori autoritatea societății Națiunilor. Problema siguranței nu trebuie să fie considerată decât din punctul de vedere militar. Guvernul britanic nu se desinteresează de proiectul pactului de asistență mutuală, consideră însă că în această privință nu s'a pus încă ultimul cuvânt. Anglia este ferm hotărâtă de-a executa în mod integral angajamentele ce le va lua. În consecință nu poate semna un document lipsit de precizie, de teamă de-a fi trădat în angajamente pe cari opinia publică engleză nu e-ă accepta. A procedea astfel ar însemna înfrângerea Ligii Națiunilor.

Privitor la reducerea armamentelor, D. Macdonald a declarat, că Societatea Naţiunilor nu trebuie să închidă mai mult timp porţile anurilor naţiuni ameninţătoare sau considerate ca atare. D. Macdonald îşi exprimă prima nădejdea că Statele-Unite vor face parte încurând din Liga Naţiunilor. Fără de prezenţa Germaniei în Liga Naţiunilor nu este posibilă nici o discuţie în ce priveşte chestiunea armamentelor, a păcei şi a siguranţei micilor naţiuni. Guvernul britanic doreşte ca chestiunea intrării Germaniei în Liga Naţiunilor să fie rezolvată fără întârziere. D. Macdonald crede că Rusia este pe cale să evolueze în sensul tratatelor negociate pe cale diplomatică. Speră că acordul anglo-rus va fi primul pas pentru înfratirea Rusiei sovietice în Liga Naţiunilor.

D. Macdonald regretă că lucrările Societății Națiunilor sunt în genere aproape ig-

Crede că convocarea imediată a unei conferințe pentru dezarmare nu poate avea succes. Trebuie ca această conferință să fie întâi pregătită prin creierea unei atmosfere de încredere. D. Macdonald încheie invitând pe toate statele să colaboreze în sensul politicii de arbitraj, care este singurul mijloc de a evita războiul.

BON pentru un
ANUNȚ de
publicat la rubrica
Mica Publicitate
7 Septembrie 1924

x EXPOZIȚIE permanentă de MOBILE, Asociației Industriașilor de Mobilă din Arad, Str. General Berthelot vis-à-vis cu Teatrul. — Bogaș, sortiment după planuri artistice cu prețuri convenabile. :: Execuție garantată. :: Fondat 1904. :: Vizitați sau cereți oferte.

mai confortabil și mai curat din

mai confortabil și mai curat din

Economice.

Constituirea consiliului superior de mine

Joi după amiază a avut loc la ministerul de industrie și comerț prima ședință a consiliului superior de mine. La început ședința a fost prezidată de către d. Tancred Constantinescu, ministru de industrie și comerț. S-a procedat la compunerea și completarea consiliului superior de mine.

A fost ales președinte d. Oscar Niculescu, președinte de Casație, vicepreședinte d. N. Botez, senator.

Consiliul a ales apoi, după propuneri și liste prezentate de exploatare și întreprinderile miniere și industriile conexe, câte doi specialiști ca membri titulari și supleanți, în următoarele categorii:

Cărbuni: Ing. N. Teodorescu, titular; ing. V. Alimănișteanu, supleant.
Petrul și gaze: Ing. C. Osiceanu, titular; ing. Th. Ficșinescu, supleant.

Mine metalifere, cariere și ape minerale: Ing. V. Blăjan, titular; ing. A. Lupan, supleant.

Siderurgie și metalurgie în genere: Ing. C. Orghidan, titular postului de supleant rămânând vacant.

Consiliul a delegat apoi din membrii săi pe d-nii: D. Luca ing. Ion Tănăsescu, ing. L. Mrazec, spre a studia organizarea secretariatului și arhivei consiliului de mine și compunerea lor.

Comerțul României în Orient

Ministerul de industrie și comerț a delegat pe d. Nicolae Mănescu, la Constantinopol, să ia contact cu industria și comerțului din Ardeal, cu ocazia expoziției de mostre din Cluj, precum și cu reprezentanții camerelor de comerț din țară cari, după cum se știe, se vor întruni zilele acestea într-un congres la Oradea-Mare, în scop de a ține o comunicare practică în vederea intensificării legăturilor comerciale cu orientul apropiat.

Cu această ocazie d. N. Mănescu va face fericită propunerea înființării unui târ permanent de esanțioane la Constantinopol, pus sub auspiciile oficiului nostru comercial în care să fie reprezentate toate ramurile comerțului și industriei românești.

Tratative în vederea colaborării capitalurilor străine

„Din sursă autorizată suntem informați că scopul acestei călătorii este în vederea continuării tratativelor pentru obținerea unui împrumut în străinătate precum și în vederea găsirii capitalurilor necesare pentru întreprinderile ce urmează a fi comercializate. În special la aceste din urmă tratative ce se vor ține la Paris, va lua parte și grupul Viokers, care este un mare deținător de acțiuni „Reșița“. Tot în vederea începerii acestor tratative d. I. G. Duca, ministru de externe a luat măsuri de a se face o intensă propagandă prin presa din străinătate și în special prin cea de la Paris. În acest scop ministerul de industrie și comerț a însărcinat pe d-nii ing. Cezar Popescu, directorul general al industriei, Prof. I. Gr. Dumitrescu, directorul general al comerțului și ing. I. Dinu, directorul aplicării legiilor muncii, să redacteze un articol cu privire la bogățiile subsolului nostru, industriei, comerțului, stațiuni balneare și climatice etc. Acest articol va apărea într-un număr special din „Illustration économique et financière“ ce apare la Paris, împreună cu o hartă a României cu diferitele bogății ale țării.“

Petrul rusesc pe piața germană

Intre societățile petrolifere germane în frunte cu „Deutsche Erdölgesellschaft“ și sindicatul petrolifer rusesc a intervenit o convenție prin care se asigură desfacerea produselor petrolifere rușești în Germania în aceeași măsură ca înainte de război. Rusia va livra germaniei benzina pentru 15 milioane mărci și celelalte produse petrolifere pentru 30—40 milioane mărci.

Devizele și valuta.

R a d o r, 6 Septembrie.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:

Berlin:	126.75	—	127.75
Amsterdam:	204.—	—	203.90
New-York:	532.—	—	532.50
Londra:	2365.50	—	2365.—
Paris:	2790.—	—	2790.—
Milano:	2318.75	—	2315.—
Praga:	1590.—	—	1590.—
Budapesta:	69.—	—	69.—
Belgrad:	695.—	—	695.—
București:	275.50	—	272.50
Varșovia:	102.50	—	102.50
Viena:	75.—	—	75.—

București închiderea: Paris 11.50, Londra 875, Berlin—, Newyork 194.—, Milano 860, Zurich 37.—, Viena 27.—, Praga 585, Budapesta —

Valute: Napoleon 760, Marca de aur —, leva 135, lira turcească 112, font englez 880, franc francez 11.30, franc elvețian 38.—, lira 840, drachma 360, dolar 270, dolar 195 —, coroana austriacă 28 —, coroana maghiară 28 —, socol 560, Marca polonă 40.—.

CRONICA SPORTIVA.

Recordurile mondiale din atletică în raport cu cele naționale române

Arad, 6 Septembrie.

Deoarece nu stăm departe de concursurile atletice pentru campionatele țării dăm aici toate rezultatele obținute la concursurile internaționale și olimpice, cari s-au obținut până acum și cari sunt deja omologate ca recorduri mondiale precum și pe cele române.

100 m. plat:		
Paddock St. Unite	10.4 s.	
Peter Cluj	11 s.	
200 m.		
Paddock St. Unite	20.8 s.	
Peter Cluj	23.1 s.	
400 m.		
Liddel Anglia	47.6 s.	
Steinfeld Arad	52.8 s.	
800 m. plat.		
Meredith St. Unite	1 m 51.9 s.	
Bukovinski Timiș.	2 m 6 s.	
1500 m.		
Nurmi Paavo Finlanda	3 m 53 s.	
Kabath Arad	4 m 24.8 s.	
3000 m.		
Nurmi Paavo Finlanda	8 m 28.5 s.	
Marton Petroșeni	9 m 55 s.	
5000 m.		
Nurmi Finlanda	14 m 35.1 s.	
Cioban Petroșeni	17 m 1.3 s.	
10.000 m.		
Nurmi Finlanda	30 m 40.2 s.	
Moldovean Brașov	35 m 46.2 s.	
Săritură în lungime cu av.		
Gourdin St. Unite	7.69 m.	
Storzbach București	6.55 m.	
Săritură în înălțime cu av.		
E. I. Besson	2.014 m.	
Russu Timișoara	1.77 m.	
Săritură cu prajina:		
Hoff Norvegia	4.20 m.	
Vaina Cluj	3.24 m.	

Triplu salt:

Dan Aheran St. Unite	15.51
Storzbach București	13.41

Aruncarea greutății:

Rose St. Unite	15.54 m.
Fritz Arad	13.31 m.

Aruncarea ciocanului:

Pat Ryan St. Unite	57.77 m.
Bodea Arad	39.80 m.

Aruncarea discului:

Nittyma Finlanda	47.90 m.
Uitz Timișoara	44.37 m.

Aruncarea suliței:

Myrra Finlanda	66.80 m.
A. Corcan Timișoara	50.34 m.

Cu ocazia olimpiadei din Paris cât și la alte concursuri s'a reușit să se bată încă câteva recorduri mondiale, cari sunt încă în curs de anologare și deci neacceptate încă. Acestea sunt

Aruncarea discului:

Herttrauft St. Unite	48.87 m.
----------------------	----------

Triplu salt:

Raimio Finlanda	16 m.
-----------------	-------

Săritura în înălț. cu av.

Osboru St. Unite	2.037 m.
------------------	----------

10.000 m.

Ritola Finlanda	30 m 35.8 s.
-----------------	--------------

5000 m.

Nurmi Finlanda	14 m 28.6 s.
----------------	--------------

1500 m.

Nurmi Finlanda	3 m 52.6 s.
----------------	-------------

Dar nu numai cele mondiale sunt ameliorate ci și cele române au fost schimbate dar neomologate încă. Așa:

3000 m.	
Marton Petroșeni	9 m 31.4 s.

5000 m.

Marton Petroșeni 16 m 59 s.
Salt în lungime cu av.
Fischer Timișoara 6.70 m

Tennis

Punere la punct...

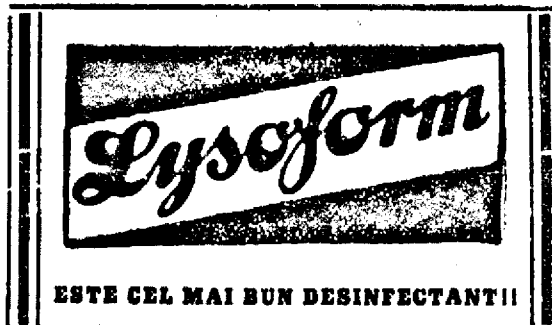
Societatea minoritară de tennis din Arad AKE. a aranjat un concurs de tennis pentru jucătorii de pe terenurile sale, despre care concurs numeroși tenismeni români n'au fost încunoștințați și nici măcar invitați să ia parte la acest concurs, deși se află pe aceleași terenuri. O spunem aceasta nu ca o reclamă, decât ca o simplă constatare și de a arăta poate dragostea „sportivă“ ce o arată concetățenii noștri minoritari față de români, sau cine știe mai ce...?

Football

Duminică se vor începe matchurile de football pentru sesiunea anului viitor cu caracter de „campionate“, în întreaga regiune a Aradului și toate pe întreaga țară. În regiunea noastră vor sta față 'n față 8 echipe de categoria I-a și mai multe de categoria II. Prima întâlnire a echipelor aradane va fi între „Gloria—Aac“ pe terenul lui Aac.

Declarațiuni referitoare la înștiințarea locuințelor se găsesc de vânzare la Tipografia „Aradul“ Bul. Reg. Maria Nr. 12 (Palatul Fischer Eliz) în curte la dreapta.

Ciorapi patentati pentru copii dela 16 Lei în sus. Cămași pentru domni în colorii la modă cu 2 gulere, dela 208 Lei în sus, ciorapi pentru dame dela 22 Lei în sus, la

BERGER & Co.

mare prăvălie cu coloniale, vâpseli și cafea. Răzuitoare de cafea.

Arad, Strada Tribunalul Dobra Nr. 11.

Dela Redacție

Negru Siret: Deocamdată te familiarizăm aici:

TEMPLUL MEU

Sonet

Mi-am ridicat un templu, un altar
Al credinței și al visurilor mele,
Bolta ei e aureolă 'n stele
Și altarul e un idol Avatar.

E templul inimei și-a sufletului meu,
E templul dorințelor pustii,
E templul Geniilor vii,
E visul sanctuar lui Prometeu.

Un castel al inimei eterne,
Un far al vieții întunecate,
Blândă stea în lumea de inferne.

E sufletul multimii blestemată,
E visul născuților paterne,
E jertfa vieților sacrificate.

Negru Siret.

ANTECRIST PE RUG

Mă voi urca pe rug ca zeul s'în tăcere
Mă voi privi cu ochiuri de șacal
Ascunzând în taină o scelșire de pumnal
Și ca val
Va trece'n urmă un murmur de himere.

Se vor adăpa cu sânge de martiri
Ca fiarele și'n urmă gurile spurcate
Le vor uda cu vinuri inbalsamate

Mă vor scuipa femei în cimitir.

Doar amintirea mă va întâlni, da
Și Băhus, rezemat în ciorchine de
Rubinuri lăcrăma-va pe a străgura

Și va aduce aminte de martirul

„Delavaronă“. Avem adevărat
de foiletoanele cu „urmare“. Facem
foarte rar, 10 numere e din
mult.

A. V. Cluj. Dacă nu ne scrie
ginal, măcar trimiteți-ne cartea
și să scriem noi. Salutați.

✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿

Cetiți și
răspândiți
Tribuna No

✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿

SZÜCS, Arad, via
cu gara moto

Comuna Promontorială Pauliș.

AVIZ!

Duminică în 14 Septembrie a. c. la ora
11 a. m. se va ține în localul primăriei
com. Adunarea generală pentru fixarea
culesului de vii.

Comuna Promontorială Pauliș.

MÜLLER și MAURER

depozit de sticle, lămpi de porțelan,
de cadre și întreprindere de sticlărie

Arad, Bulevardul Regele Ferdinand 63-65.

Lingerie, lucruri
mână și desenuri
:: fectionează

mai frumoși și mai ieftini

In Arad: Firma LÖW și BAKÁCS

In Timișoara: „TOLEDO“ Bulev.

Insertii se prim

la Administrația ziar

Tipografia „Aradul“

aranjată cu cele mai moderne
mașini de tipar și cele mai moderne
litere pentru pregătirea
tuturor lucrărilor aparținătoare
acestei branșe, precum:
reviste literare, anuare școlare,
invitări de cununie, botez, petreceri,
bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P.
ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)